

Fort Cochin in India moet toeristische trekpleister blijven

Dansen om de bruid

Scheepsarts Wouter Schouten van de Verenigde Oost-Indische Compagnie noemde Cochin 'de enige bruid waar wij om dansten'. Met wij bedoelde hij de Portugezen, de Hollanders en de Engelsen die elk achtereenvolgens hun oog op de regio hadden laten vallen. wat was er zo begerenswaardig aan dit stadje aan de zuidwestkust van India dat alle Europeanen er omheen dansten?

TEKST EN FOTO'S: BAUKE VAN DER POL

EEN VAN DE NEDERLANDSE STRAATNAMEN VAN FORT COCHIN.

HOLLANDS KOLONIAAL HUIS IN BURGHER STREET MET STOEP EN KLETSBANKJES.

KAART VAN FORT COCHIN EN OMGEVING UIT 1780 MET ONDER ANDERE DE NABIJGELEGEN JOODSE NEGERIJ (JEW TOWN) EN HET PALEIS DES KONINGS, NU HET DUTCH PALACE MUSEUM.

In 1663 veroverde de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) Cochin, nu Kochi, op de Portugezen, die er vanaf 1500 zaten. De Hollanders gaven in 1795 hun bezittingen op aan de Engelsen, die er tot de onafhankelijkheid van India in 1947 zouden blijven.

Het fort in de moderne stad Kochi, Fort Cochin geheten, is tegenwoordig de meest intact gebleven VOC-vestiging aan de Indiase Malabarkust, ook bekend als peperkust. In de dagen van de VOC was het fort een belangrijke verversings-

plaats. Fort Cochin ligt op de punt van een schiereiland met de Arabische Zee als natuurlijke bescherming.

De eerste Nederlander die Cochin bezocht was Jan Huygen van Linschoten. Hij heeft het in 1588 over de prachtige ligging en maakt de vergelijking met zijn thuisland, 'leegh en vlac'. Ook predikant Jacobus Canter Visscher maakt in een van zijn *Mallabaarse Brieven* (1720) gewag van de omgeving van Cochin, die hem deed denken aan het 17e eeuwse Holland, waterrijk en moerassig.

Bij de Nederlandse woningen was alles gelijkvloers met een hoge voordeurpartij verdeeld in onder- en bovendeur met bovenlicht. Bij binnenkomst stond men in de koele, hoge woonkamer met links en rechts kleinere vertrekken, zoals slaapkamers. De met geeltjes bestrate stoep was hier en daar voorzien van kletsbankjes waar bewoners in de namiddag wel en wee bespraken met voorbijgangers.

De karakteristieke Nederlandse trap- en klokgevels zijn in en nabij Fort Cochin terug te vinden. Zo heeft een hotel vlakbij de Nederlandse begraafplaats een klokgevel, net als de oude Engelse pakhuizen aldaar. Zelfs de eenvoudige huizen in de nabijgelegen moslim-enclave hebben rudimentaire trapgevels.

Bastions

Nadat de Portugezen waren verdreven, verkleinden de Hollanders het fort en beschermden het aan de landzijde met zeven bastions: Overijssel, Groningen, Friesland, Utrecht,

Zeeland, Holland en Gelderland. Vier ervan zijn nog te herkennen aan de verhogingen waarop ze waren aangelegd.

Zo stond het Groningen-bastion waar nu het busstation is gesitueerd en op het Zeeland-bastion huizen tegenwoordig het bisschopshuis en het Indo-Portugese museum. Even verderop aan zee stond het Holland-bastion met daarop nu het Old Lighthouse Bristow hotel.

De eigenaar van het onlangs geopende Eighth Bastion hotel heeft in Nederland VOC-memorabilia gekocht, waaronder een scheepsmodel, schilderijen met zee-taferelen en een namaak VOC-kanon. Achter de bar is een groot tegeltafelau ingemetseld, gebakken bij de Harlinger Aardewerk fabriek, met daarop de rijk versierde VOC-vloot op de rede van Cochin.

VOC-memorabilia

De mensen in Fort Cochin zijn geïnteresseerd in hun geschiedenis, maar weten het Nederlandse erfgoed niet altijd te onderscheiden van het Engelse of Portugese.

Tijdens zogenoemde *Dutch Heritage Walks* langs oude huizen met steunberen en door straten met namen als Burgher Street, Lely Street of Petercelli Street (Peterselie), vraagt men steevast wat voor man die Peter Celli eigenlijk was.

Het karakteristieke VOC-monogram is een handelsmerk geworden waarvan menigeen ter plaatse niet altijd het fijne weet. Zo heeft een Franse hoteleigenaar zijn toegangspoort

voorzien van het VOC-monogram met daaronder het jaartal 1504 – bijna honderd jaar voor de compagnie daadwerkelijk gesticht werd. De enige originele VOC-toegangspoort in Fort Cochin staat aan Parade Ground met het jaartal 1740. Door die poort liepen ooit soldaten naar hun barakken, nu toeristen naar hun boetiekhotel.

In Fort Cochin zijn diverse zogenoemde *heritage hotels* te vinden: monumentale historische gebouwen, ingericht als luxe hotels. Een ervan heeft zijn kamers vernoemd naar VOC-com-

IN DE MOSLIMENCLAVE ZIJN GEMEENTEWONINGEN GEBOUWD DIE VOORZIEN ZIJN VAN RUDIMENTAIRE 'TRAPGEVELS'.

IN HARLINGEN GEMAAKTE-GETELTAFLAU VAN DE INNAME VAN COCHIN IN 1663.

STERK IN VERVAL GERAAKT HOLLANDS KOLONIAAL (ARBEIDERS) HUIS.

PORTUGEEES HUIS AAN DE ROZENSTRAAT WAARIN VASCO DA GAMA GEWOOND ZOU HEBBEN.

mandeurs als Adriaan Moens, Hendrik Adriaan van Reede en Cornelis Breekpot. In het voormalige paleis van de Nederlandse gouverneurs op Bolghatty Island, ten noordoosten van Fort Cochin, is nu een vijfsterren hotel ondergebracht.

Bij zeker vier bewoners zijn nog Hollandse koopaktes te vinden, voorzien van VOC-lakstempels. Eentje is in bezit van een hoteleigenaar die zijn restaurant vernoemd heeft naar het jaar waarin de koopakte is gepasseerd: Restaurant 1788.

Deze vroegere stadsherberg is volgens de akte op 30 december 1788 gekocht door ene Marques de Queros en lag aan de 'noordzijde van de Kalverstraat'. Ze behoorde toe aan de 'Vaandrig der blanken Burgerij en Stadsherbergier'. Op de zolderverdieping van deze herberg, nu heritage hotel, overnachtten voorheen komende en gaande Hollandse zeelui.

Joodse Negerij

Ter ontspanning maakten de Hollanders wandelingen naar de Joodse Negerij (de joodse wijk) waar volgens commandeur Moens (1770-1781) 150 joodse gezinnen woonden. Nu zijn het er minder dan tien, alle overigen zijn na de Tweede Wereldoorlog naar Israël geëmigreerd.

In de negerij zaten indertijd handelaren, winkeliers en ambachtslieden en de lucht was, net als nu, doordrenkt van de geur van specerijen. Sommige joodse huizen zijn gebouwd in Nederlandse stijl; ramen met luiken en onder- en bovendeuuren met bovenlicht. De meeste zijn nu verhuurd aan kooplui uit Kasjmir die in heel India toeristenwinkels

uitbaten. Naast de Pardesi synagoge staat het paleis van de radja (een Indiase koning of vorst) van Cochin.

Na restauratie door Hollandse handen werd het paleis omgedoopt tot Dutch Palace museum. Het paleis is gebouwd in de Keralese Nalukettu stijl (vierkant met binnenhof) en toont de geschiedenis van de radja's met daar tussenin enkele oude verkleurde Hollandse kaarten.

VOC POORT UIT 1740 AAN PARADE GROUND.

Boek, cursus en erfgoedreis

Bauke van der Pol is auteur van De VOC in India. Het boek geeft een overzicht van het gedeeld erfgoed in India en verschaft inzicht in de actuele context van dat erfgoed. De uitgave is ondersteund door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). In september, oktober en november 2017 geeft Van der Pol in Leeuwarden en Emmen een cursus over het VOC-erfgoed in India, onder de titel Holland aan de Ganges. Begin volgend jaar staat een VOC-erfgoedreis door het zuiden van India op stapel, waarbij ook Cochin wordt aangedaan; Van der Pol treedt op als reisbegeleider en gids.

PRACHTIG BEWERKTE
NEDERLANDSE STOEL IN ST.
FRANCIS CHURCH.

IN ST. FRANCIS CHURCH ZIJN
TIENTALLEN NEDERLANDSE
EN PORTUGESE GRAFSTENEN
TE VINDEN.

Ezechiël Rahaby en Moens

Enige jaren geleden dook op de zolderverdieping van het Zeeuws Museum in Middelburg bij toeval een miniportret op van Ezechiël Rahaby, lid van de Joodse gemeenschap in Cochin.

Rahaby werkte voor de VOC als tolk en onderhandelaar. Zijn miniportret is in 1776 naar het Zeeuws Genootschap opgestuurd door commandeur Moens. Het genootschap had zijn provinciegenoot verzocht om informatie over de '... waare gesteldheid ... van de Blanke & Zwarte Joden te Cochim'.

Moens won inlichtingen in bij zijn vriend Rahaby, op wiens sterfbed hij in 1771 aanwezig was. Aldaar zag hij hoe Ezechiël zijn zonen 'op een Eerbiedwaardige en Aartsvaderlijke wijze de zegen gaf ... dat zeer aandoenlijk was'. Van het bestaan van dit miniportret had men tot voor kort in de Jew Town geen weet.

Nu, 250 jaar later, siert een kopie de Pardesi synagoge van de joodse gemeenschap in Cochin.

Er hangt ook een kopie van het portret van Ezechiël Rahaby in de lobby van het Brunton Boatyard hotel, gebouwd op de plaats waar de VOC haar timmerwerf had, die later door de Engelsman Brunton is overgenomen.

Rahaby's portret behoort tot een eregalerij met historische personen uit de geschiedenis van Cochin, onder wie Van Reede tot Drakestein, van 1670 tot 1677 commandeur van de VOC.

Diens naam is in India voor altijd verbonden aan de *Hortus Indicus Malabaricus*, een twaalfdelig botanisch standaardwerk waarvan hij samensteller was. In de tuin van het Hill Palace Museum in Tripunithura, even buiten Fort Cochin, is een kleine tentoonstelling over hem ingericht, met steun van de Nederlandse ambassade.

Skyline

Vanuit Fort Cochin gezien is de skyline de laatste jaren drastisch veranderd: op de tegenover gelegen eilanden Vypin en Vallarpadam staan nu opslagtanks en een containerterminal. Bij de opening in 2011 kopte een krant: *A giant leap for Kochi*.

Maar niet iedereen is enthousiast over deze ontwikkeling, zoals de eigenaar van bed and breakfast Walton's Homestay, die in een koloniaal pand in Fort Cochin is gehuisvest. Dit in tegenstelling tot zijn dochter – haar man werkt als scheepsmakelaar in de haven.

Vraag is dan ook hoe Fort Cochin ook voor komende generaties begerenswaardig is te houden. Het gemeentebestuur is zich ervan bewust dat het een toeristische trekpleister moet blijven. Want niet alleen buitenlandse toeristen komen er op af, ook families met kinderen uit de naaste omgeving.

Zij houden elk weekeinde 'pantoffelparade' - zien en gezien worden - en slenteren onbekommerd over de nieuwe boulevard langs de fotogenieke Chinese visnetten en kraampjes met etenswaar.